ADMINISTRATĪVĀ APGABALTIESA

Lieta Nr.A420207121
AA43-0660-22/9
ECLI:LV:ADAT:2022:1103.A420207121.10.S

SPRIEDUMS
Latvijas tautas vārdā

Rīgā 2022.gada 3.novembrī

Administratīvā apgabaltiesa šādā sastāvā:
tiesnese referente Santa Liniņa,
tiesneses Irina Kaļiņina un Roze Paegle

rakstveida procesā izskatīja administratīvo lietu, kas ierosināta, pamatojoties uz /pers. A/ pieteikumu par Latvijas Republikas Uzņēmumu reģistra galvenā valsts notāra 2021.gada 15.jūnija lēmuma Nr.1-5n/545 atcelšanu, sakarā ar /pers. A/ apelācijas sūdzību par Administratīvās rajona tiesas 2021.gada 20.decembra spriedumu.

Aprakstošā daļa

[1] 2020.gada 23.jūlijā Latvijas Republikas Uzņēmumu reģistrs (turpmāk – Uzņēmumu reģistrs) nosūtīja SIA /Nosaukums A/ (turpmāk – Sabiedrība) brīdinājumu, kurā norādīja, ka Sabiedrība līdz 2018.gada 1.martam nav iesniegusi Uzņēmumu reģistrā pieteikumu informācijas par Sabiedrības patieso labuma guvēju reģistrācijai, un lūdza mēneša laikā šo informāciju iesniegt, brīdinot, ka pretējā gadījumā Uzņēmumu reģistrs Sabiedrības darbību var izbeigt, pamatojoties uz Noziedzīgi iegūtu līdzekļu legalizācijas un terorisma un proliferācijas finansēšanas novēršanas likuma (turpmāk – Likums) pārejas noteikumu 49.punktu.

Ievērojot, ka Sabiedrība minēto pieteikumu neiesniedza, Uzņēmumu reģistra valsts notārs 2020.gada 14.oktobrī pieņēma lēmumu Nr.6-12/103093 izbeigt Sabiedrības darbību un ierakstīt komercreģistrā ziņas par Sabiedrības darbības izbeigšanu un izmaiņām amatpersonu sastāvā (turpmāk – lēmums par darbības izbeigšanu).

Savukārt 2021.gada 26.februārī Uzņēmumu reģistra valsts notārs pieņēma lēmumu Nr.6-12/21198 izslēgt Sabiedrību no komercreģistra (turpmāk – lēmums par izslēgšanu no komercreģistra), jo Sabiedrībai netika iecelts likvidators vai pasludināts maksātnespējas process.

2021.gada 14.aprīlī Uzņēmumu reģistrā saņemts Sabiedrības bijušā valdes locekļa – pieteicēja /pers. A/ – iesniegums, kurā lūgts atjaunot Sabiedrības darbību, kā arī pieteikums par izmaiņām Sabiedrības juridiskajā adresē un informācija par tās patieso labuma guvēju.

[2] 2021.gada 15.jūnijā Uzņēmumu reģistra galvenais valsts notārs pieņēma lēmumu Nr.1-5n/545 atstāt negrozītu lēmumu par darbības izbeigšanu un lēmumu par izslēgšanu no komercreģistra. Lēmums pamatots ar turpmāk minētajiem argumentiem.

[2.1] Lēmuma par darbības izbeigšanu pieņemšanas brīdī bija iestājušies visi Likuma pārejas noteikumu 49.punktā noteiktie priekšnoteikumi tā pieņemšanai. Tāpat konstatējami visi priekšnoteikumi lēmuma par izslēgšanu no komercreģistra pieņemšanai, proti, Sabiedrības darbība likumā noteiktā kārtībā tika izbeigta, tika publicēts paziņojums oficiālajā izdevumā „Latvijas Vēstnesis" un likumā noteiktajā laikā neviena persona neiesniedza pieteikumu par likvidatora iecelšanu.

[2.2] Lai arī sākotnēji pieteicējam tika lūgts novērst konstatētos trūkumus, ko pieteicējs izdarīja, Senāts 2021.gada 1.jūnija sprieduma lietā Nr.SKA-341/2021 līdzšinējo Uzņēmumu reģistra praksi atjaunot izslēgtu komercsabiedrību komercreģistrā atzina par prettiesisku. Ņemot vērā, ka Uzņēmumu reģistram Senāta sniegtā tiesību normu interpretācija ir saistoša, Uzņēmumu reģistram līdzšinējā prakse ir jāmaina.

[3] Pieteicējs vērsās Administratīvajā rajona tiesā ar pieteikumu par Uzņēmumu reģistra galvenā valsts notāra 2021.gada 15.jūnija lēmuma Nr.1-5n/545 (turpmāk – pārsūdzētais lēmums) atcelšanu.

Pieteikums pamatots ar turpmāk norādītajiem argumentiem.

[3.1] Pārsūdzētajā lēmumā pieminētajā Senāta spriedumā lietas faktiskie apstākļi ir saistīti ar to, ka sabiedrība bija izslēgta no komercreģistra un vairāk nekā gadu pēc izslēgšanas kreditors ir vēlējies atjaunot sabiedrības darbību.

Pieteicēja gadījums ir atšķirīgs, jo pamatojas uz Likuma pārejas noteikumu 49.punktu.

[3.2] Sabiedrības vienīgā nodarbošanās bija sava nekustamā īpašuma – viesu nama – izīrēšana un pārvaldīšana. Vienīgais Sabiedrības pārkāpums saistīts ar to, ka tā savlaicīgi neiesniedza paziņojumu par tās vienīgo patieso labuma guvēju /pers. B/ aiz normatīvo aktu nezināšanas un laika trūkuma dēļ. Grūti iedomāties, kādu apdraudējumu noziedzīgi iegūtu līdzekļu legalizācijas un terorisma un proliferācijas finansēšanas jomā Sabiedrība varēja izdarīt. Līdz ar to likvidācijai nebija pamata.

[3.3] Pārsūdzētais lēmums pārkāpj Latvijas Republikas Satversmes (turpmāk – Satversme) 105.pantā noteiktās /pers. B/ tiesības uz īpašumu – gan uz Sabiedrības nekustamo īpašumu, gan uz kapitāldaļām.

[4] Ar Administratīvās rajona tiesas 2021.gada 20.decembra spriedumu pieteicēja pieteikums noraidīts.

Spriedums pamatots ar turpmāk minēto.

[4.1] Likuma 18.^{2}panta pirmā daļa noteic, ka juridiskā persona, kas reģistrēta Uzņēmumu reģistra vestajos publiskajos reģistros, nekavējoties, bet ne vēlāk kā 14 dienu laikā no attiecīgās informācijas uzzināšanas dienas iesniedz Uzņēmumu reģistram pieteikumu informācijas par patiesajiem labuma guvējiem reģistrācijai vai šajā informācijā veikto izmaiņu reģistrācijai.

Saskaņā ar Likuma pārejas noteikumu 22.punktu attiecīgā informācija par patieso labuma guvēju Uzņēmumu reģistram bija jāiesniedz līdz 2018.gada 1.martam.

Tātad Likumā ir noteikta konkrēta informācija, kura reģistrēšanai komercreģistrā jāiesniedz arī Uzņēmumu reģistram, turklāt tas bija jāizdara līdz 2018.gada 1.martam. Pretējā gadījumā juridiskajai personai ir jārēķinās ar Likuma pārejas noteikumu 49.punktā noteiktajām sekām, proti, ja kapitālsabiedrība, kura bija reģistrēta komercreģistrā vai par kuras reģistrāciju bija iesniegts pieteikums līdz šā likuma 18.^{2}panta spēkā stāšanās dienai (2017.gada 1.decembrim), nav iesniegusi Uzņēmumu reģistram pieteikumu par tās patiesajiem labuma guvējiem un mēneša laikā pēc rakstveida brīdinājuma saņemšanas nav novērsusi minēto trūkumu, tās darbību izbeidz, pamatojoties uz Uzņēmumu reģistra lēmumu.

Ievērojot norādīto, Sabiedrībai jau pirms Uzņēmumu reģistra sūtītā brīdinājuma bija jāzina par pienākumu iesniegt Uzņēmumu reģistram informāciju par tās patieso labuma guvēju.

[4.2] Kā atzinis Senāts, ja sabiedrības izslēgšana tiek apstrīdēta, Uzņēmumu reģistrs var pārbaudīt tikai to, vai pirms sabiedrības izslēgšanas bija iestājies likumā paredzēto apstākļu kopums: sabiedrības darbība likumā noteiktā kārtībā ir izbeigta, ir publicēts paziņojums oficiālajā izdevumā, likumā noteiktajā laikā neviena persona nav iesniegusi pieteikumu par likvidatora iecelšanu. Uzņēmumu reģistrs var atcelt savu lēmumu par sabiedrības izslēgšanu tikai tad, ja secina, ka kāds no iepriekš minētajiem apstākļiem nav iestājies (*Senāta 2021.gada 1.jūnija sprieduma lietā Nr.SKA-341/2021 (ECLI:LV:AT:2021:0601.A420318017.17.S.) 20.punkts*).

Saskaņā ar Likuma pārejas noteikumu 49.punktu kapitālsabiedrības darbības izbeigšanai un likvidācijai piemēro Komerclikuma normas, kas regulē kapitālsabiedrības darbības izbeigšanu un likvidāciju gadījumā, kad kapitālsabiedrības darbība ir izbeigta, pamatojoties uz Uzņēmumu reģistra lēmumu.

Kā jau iepriekš norādīts, atbilstoši Likuma pārejas noteikumu 49.punktā noteiktajam sabiedrības darbību izbeidz ar Uzņēmumu reģistra lēmumu, ja sabiedrība noteiktajā termiņā nav iesniegusi Uzņēmumu reģistram pieteikumu par tās patiesajiem labuma guvējiem un mēneša laikā pēc rakstveida brīdinājuma saņemšanas šo trūkumu nav novērsusi.

2020.gada 23.jūlijā Uzņēmumu reģistrs Sabiedrībai uz tās juridisko adresi nosūtīja brīdinājumu, kurā Sabiedrība informēta par sekām, kas iestāsies, ja tā viena mēneša laikā Uzņēmumu reģistrā neiesniegs pieteikumu informācijas par Sabiedrības patieso labuma guvēju reģistrācijai. Tā kā šāds pieteikums netika saņemts, Uzņēmumu reģistra valsts notārs 2020.gada 14.oktobrī pieņēma lēmumu par darbības izbeigšanu.

Līdz ar to tiesa secināja, ka Sabiedrības darbība ir izbeigta Likuma pārejas noteikumu 49.punktā noteiktajā kārtībā.

[4.3] Komerclikuma 317.panta pirmajā daļā noteikts, ka sabiedrības darbības izbeigšanas gadījumā notiek tās likvidācija, ja likumā nav noteikts citādi. Atbilstoši Komerclikuma 318.^{1}panta trešajai daļai, ja sabiedrības darbība ir izbeigta, pamatojoties tai skaitā uz komercreģistra iestādes lēmumu, komercreģistra iestāde pēc tam, kad komercreģistrā izdarīts ieraksts par sabiedrības darbības izbeigšanu, savā tīmekļvietnē publicē paziņojumu par sabiedrības darbības izbeigšanu. Paziņojumā uzaicina sabiedrības likvidācijā ieinteresētās personas viena mēneša laikā pēc tā publicēšanas dienas iesniegt komercreģistra iestādei pieteikumu par likvidatora iecelšanu. Saskaņā ar Komerclikuma 317.panta otrajā daļā noteikto sabiedrības likvidācija nenotiek un komercreģistra iestāde pieņem lēmumu par sabiedrības izslēgšanu no komercreģistra, ja neviena sabiedrības likvidācijā ieinteresētā persona neiesniedz tiesai vai komercreģistra iestādei pieteikumu par likvidatora iecelšanu un sabiedrībai nav pasludināts maksātnespējas process.

Konkrētajā gadījumā paziņojums par Sabiedrības darbības izbeigšanu un izmaiņām amatpersonu sastāvā, vienlaikus uzaicinot Sabiedrības likvidācijā ieinteresētās personas viena mēneša laikā iesniegt Uzņēmumu reģistrā pieteikumu par likvidatora iecelšanu, 2021.gada 12.janvārī publicēts Latvijas Republikas oficiālajā izdevumā „Latvijas Vēstnesis" (*https://www.vestnesis.lv/op/2021/7.KRI41*).

Tā kā Sabiedrības likvidators netika iecelts, kā arī netika pasludināts Sabiedrības maksātnespējas process, par ko lietā strīda nav, pamatoti tika pieņemts lēmums par izslēgšanu no komercreģistra.

[5] Par Administratīvās rajona tiesas 2021.gada 20.decembra spriedumu pieteicējs iesniedza apelācijas sūdzību, lūdzot pieteikumu apmierināt.

Apelācijas sūdzība pamatota ar pieteikumā minētajiem argumentiem, papildus norādot turpmāk minēto.

[5.1] Uzņēmumu reģistrs un tiesa pieteicēja iesniegumus un pieteikumus izskatījušas formāli, neņemot vērā lietas faktiskos apstākļus.

[5.2] Pārsūdzētais lēmums neatbilst Administratīvā procesa likuma 13.pantā ietvertajam samērīguma principam. Pieteicējs veselības stāvokļa dēļ nokavēja informācijas sniegšanas termiņus, taču visīsākajā laikā pēc tam, kad pieteicējam kļuva zināms par Uzņēmumu reģistra lēmumiem, vērsās iestādē un iesniedza visu nepieciešamo informāciju. Šāda pieteicēja rīcība ir vērtējama kā atbildību mīkstinošs apstāklis un ir pamats informācijas sniegšanas termiņa atjaunošanai.

[5.3] Uzņēmumu reģistrs nav ievērojis labas pārvaldības principu, jo savas kompetences ietvaros nav izskaidrojis pieteicējam par Administratīvā procesa likuma 46.pantā minētajām tiesībām izteikt iestādei lūgumu par procesuālā termiņa atjaunošanu.

[6] Uzņēmumu reģistrs rakstveida paskaidrojumos par pieteicēja apelācijas sūdzību uzskata to par nepamatotu un lūdz noraidīt.

Motīvu daļa

[7] Vispirms Administratīvā apgabaltiesa uzskata par nepieciešamu precizēt pieteikuma priekšmetu.

No lietas materiāliem izriet, ka 2021.gada 15.jūnijā Uzņēmumu reģistrs, izskatot 2021.gada 14.aprīlī Uzņēmumu reģistrā saņemto pieteicēja iesniegumu ar lūgumu atjaunot Sabiedrības darbību, pieņēma lēmumu Nr.1-5n/545.

2021.gada 7.jūnijā Uzņēmumu reģistrā tika saņemts cita Sabiedrības valdes locekļa /pers. C/ iesniegums arī ar lūgumu atjaunot Sabiedrības darbību, kā arī pieteikums izmaiņām Sabiedrībā ar tam pievienotiem dokumentiem (*lietas 42., 47.-55.lapa*), kas apliecina, ka par valdes locekli ar 2014.gada 29.aprīļa dalībnieku sapulces lēmumu ievēlēts /pers. C/.

Izskatījis /pers. C/ iesniegumu, Uzņēmumu reģistra galvenais valsts notārs ar 2021.gada 22.jūnija lēmumu Nr.1-5n/573 atstāja negrozītu lēmumu par darbības izbeigšanu un lēmumu par izslēgšanu no komercreģistra.

Tādējādi par pieteicēja iesniegumu un par /pers. C/ iesniegumu Uzņēmumu reģistrs ir pieņēmis divus atsevišķus lēmumus.

Līdz ar to, vēršoties tiesā, pieteicējs ir kļūdaini lūdzis atcelt Sabiedrības valdes loceklim /pers. C/ adresēto 2021.gada 22.jūnija lēmumu Nr.1-5n/573, un tamdēļ pieteikuma prasījums ir precizējams kā prasījums atcelt Uzņēmumu reģistra galvenā valsts notāra 2021.gada 15.jūnija lēmumu Nr.1-5n/545.

[8] Administratīvā apgabaltiesa, pārbaudījusi lietas materiālus un izvērtējusi lietā esošos pierādījumus, atzīst, ka pieteicēja apelācijas sūdzība ir nepamatota un pieteikums ir noraidāms.

[9] Administratīvā procesa likuma 307.panta ceturtā daļa noteic, ja tiesa, izskatot lietu, atzīst, ka zemākās instances tiesas spriedumā ietvertais pamatojums ir pareizs un pilnībā pietiekams, tā sprieduma motīvu daļā var norādīt, ka pievienojas zemākās instances tiesas sprieduma motivācijai. Šajā gadījumā šā likuma 251.panta piektajā daļā noteiktos apsvērumus sprieduma motīvu daļā var nenorādīt.

Lai arī Administratīvā rajona tiesa lietu ir izspriedusi par Uzņēmumu reģistra galvenā valsts notāra 2021.gada 22.jūnija lēmuma Nr.1-5n/573 atcelšanu, nevis 2021.gada 15.jūnija lēmuma Nr.1-5n/545 atcelšanu, tas nav novedis pie nepareiza lietas rezultāta, jo pirmās instances tiesas vērtētais iestādes pamatojums pēc satura ir faktiski identisks Uzņēmumu reģistra galvenā valsts notāra 2021.gada 15.jūnija lēmumā Nr.1-5n/545 norādītajam pamatojumam.

Līdz ar to Administratīvā apgabaltiesa, izvērtējot Administratīvās rajona tiesas 2021.gada 20.decembra sprieduma motivāciju, atzīst, ka pirmās instances tiesa pareizi izvērtējusi lietas faktiskos un tiesiskos apstākļus un pamatoti atzinusi, ka Uzņēmumu reģistra lēmums neatjaunot Sabiedrību komercreģistrā ir tiesisks.

Tā kā pirmās instances tiesas sprieduma pamatojums ir pareizs un pilnībā pietiekams, apgabaltiesa pievienojas tā motivācijai un to neatkārto.

[10] Pieteicējam jāņem vērā, ka Sabiedrība ir tikusi tiesiski izslēgta no komercreģistra bez likvidācijas. Šādā gadījumā likumdevējs nav paredzējis iespēju atjaunot izslēgtu sabiedrību, ja vien nav konstatējams kāds būtisks cilvēktiesību aizskārums. Izskatāmajā lietā pieteicējs ne iestādei, ne tiesai nav pamatojis, kā izpaužas pieteicēja būtisks cilvēktiesību aizskārums. Līdz ar to lietā nav konstatējams arī izņēmuma gadījums Sabiedrības atjaunošanai komercreģistrā.

Rezolutīvā daļa

Pamatojoties uz Administratīvā procesa likuma 307. un 309.pantu, 329.panta pirmo daļu, Administratīvā apgabaltiesa

nosprieda

noraidīt /pers. A/ pieteikumu par Latvijas Republikas Uzņēmumu reģistra galvenā valsts notāra 2021.gada 15.jūnija lēmuma **Nr.1-5n/545** atcelšanu.

Spriedumu var pārsūdzēt Senāta Administratīvo lietu departamentā viena mēneša laikā no sprieduma sastādīšanas

dienas, iesniedzot kasācijas sūdzību Administratīvajā apgabaltiesā.

Tiesnese referente S.Liniņa

Tiesneses I.Kaļiņina

R.Paegle